

Dok.: JAU40501

Udkast til tale

til ministeren til brug for åbent samråd med ministeren for familie -
og forbrugeranliggender

i Fødevarerudvalget onsdag den 28. marts 2007 kl. 13:00.

Samrådspørgsmål AX: "Vil ministeren redegøre for baggrunden for den eksplosive udvikling i antallet af politianmeldelser for skuldersår hos søer i 2006, og oplyse hvad ministeren agter at gøre i den forbindelse, jf. vedlagte oplyselse fra Fødevarestyrelsen over antallet af politianmeldelser for skuldersår hos søer i 2005 og 2006?"

1. Jeg vil gerne starte med at sige tak til udvalget for at tage denne vigtige problemstilling om skuldersår hos svin op til drøftelse igen. Jeg har - ligesom udvalget - set med stor bekymring på de mange tilfælde af skuldersår, som er fundet i forbindelse med Fødevarestyrelsens kontroller, og som er blevet beskrevet nærmere i pressen i de sidste måneder.

Som bekendt diskuterede vi jo allerede tilbage i 2003 problemstillingen omkring forekomsten af skuldersår, og

allerede dengang tog jeg skarpt afstand fra den behandling, som søerne udsættes for i svineproduktionen.

Og jeg kan sige i dag, at min holdning er uændret: Det er efter min mening fuldstændig uacceptabelt, at vi igen og igen skal præsenteres for grove eksempler på, hvad der er dårlig dyrevelfærd.

Da vi sidste gang havde debatten om antallet af skuldørsår i den danske svineproduktion, lovede landbruget at tage fat om problemstillingen og gøre en indsats for at komme de mange tilfælde af skuldørsår til livs.

Og vi har da også siden kunnet spore enkelte tegn på mulige forbedringer på området. Som familie- og forbrugerministeren netop har beskrevet, kan man på soslagterierne således konstatere en svag nedgang i antallet af skuldertrykninger, dvs. alle grader af skuldørsår i perioden 2004-2006. Vi kan håbe på, at dette er udtryk for, at den øgede fokus på problemet måske har haft en vis effekt.

Generelt må jeg dog sige, at målet langt fra er nået, så længe der fortsat ses talrige eksempler på, at svin indleveres til slagtning med alvorlige skuldersår. Det er simpelthen ikke til at leve med. Og det er slet ikke til at leve med for landbrugssektoren, hvor sådanne sager giver nogle alvorlige ridser i lakken og desværre bidrager til at miskreditere hele branchen – også de mange landmænd, som godt kan finde ud af at overholde reglerne.

2. Jeg vil i den sammenhæng gerne slå fast, at problemet omkring skuldersår efter min opfattelse ikke er opstået, fordi vi mangler tilstrækkelig lovgivning, eller fordi reglerne på dyrevelfærdsrådet er for dårlige. Reglerne siger jo, at landmændene har en pligt til at sikre, at dyr, der er syge eller tilskadede, omgående skal have en passende behandling, og hvis det er nødvendigt, at syge eller tilskadede dyr skal isoleres i et passende rum med tør og behagelig strøelse. Der er også krav om, at der i en besætning altid skal være en sygesti til rådighed.

Hvis der er risiko for, at en so vil udvikle skuldersår, skal der derfor træffes de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at soen kommer sig, inden eventuelle skuldertrykninger udvikler sig til at blive den form for åbne læsioner, som vi kalder tredjegrads eller fjerdegrads skuldersår.

Derfor er det også udgangspunktet i praksis, at en besætnings-ejer, der ikke har overholdt reglerne om behandlingen af svin, vil blive politianmeldt – og det gælder uanset om forholdet opdages ved besætningskontrol eller i forbindelse med kontrollen på slagterierne eller på destruktionsanstalterne.

3. Som familie- og forbrugerministeren netop har redegjort for, så er der de senere år gjort ganske meget for at sikre en ordentlig offentlig kontrol med forekomsterne af skuldersår. Det gælder især på slagterierne, hvor der er den bedste mulighed for at opdage tilfældene.

I 2006 er der således indført en ensartet og behovsorienteret kontrol på de store soslakterier, ligesom det er indskærpet over for dyrlægerne i regionerne, præcis i hvilke situationer, der skal indgives politianmeldelse, således at der ikke kan være tvivl om regleres anvendelse. Det overvejes nu, om der kan skabes yderligere klarhed over forekomsten af skuldersår ved at afdække registreringen af forholdene på slagterierne og eventuelt også ved samlestederne og destruktionsanstalterne.

Det er væsentlige initiativer, som jeg håber vil give positive resultater.

4. Uanset hvad der er årsagen til de mange politianmeldelser, så er antallet af overtrædelser imidlertid fortsat alt for højt. Jeg finder det som sagt uacceptabelt, at der stadig findes så mange landmænd, der overtræder reglerne, selv om reglerne ikke burde være til at tage fejl af.

Jeg vil dog også føje til, at der i branchens ledelse tilsyneladende er en stigende erkendelse af, at problemet omkring skuldarsår hos søer skal tages alvorligt.

I forlængelse af den debat, der har været om skuldarsår på det seneste, har Landbrugsraadet således taget initiativ til at indgå en aftale med Dansk Svineproduktion og Den Danske Dyr lægeforening om at gennemføre en fælles handlingsplan for indsatsen mod skuldarsår hos søer. Planen vil blandt andet fastsætte rutiner for den løbende kontrol af søer og sætte fokus på staldindretning samt anvendelsen af hjælpemidler til at imødekomme problemet. Desuden vil planen indeholde procedurer for behandling af skuldarsår og indarbejde systemer til udpegning af besætninger med særlige problemer.

Landbrugsraadet og dyrlægeforeningen anbefaler, at handlingsplanen skal indgå i dyrlægens månedlige besætningsbesøg i de besætninger, der har indgået en såkaldt ”sundhedsrådgivningsaftale”, dvs. langt de fleste svinebesætninger. Handlingsplanens enkelte punkter vil dermed få nær tilknytning

til de programmer for egenkontrol, som Justitsministeriet og Fødevarestyrelsen arbejder på at indføre for bl.a. svinebesætningerne.

Dansk Svineproduktion har desuden udarbejdet en 10-punkts plan til forebyggelse og håndtering af skuldørsår, som er sendt ud til alle soholdere. Planen indeholder blandt andet anvisning på, hvilke typer søer der er i risikogruppen for at udvikle skuldørsår, og hvad landmanden konkret skal gøre for at undgå det.

Jeg er meget tilfreds med, at Landbrugsraadet og Dansk Svineproduktion har taget disse initiativer, som jeg finder strengt nødvendige, hvis vi skal forsøge at komme problemet med skuldørsår i besætningerne til livs. For mig at se, er det en vigtig forudsætning for løsningen af problemet, at erhvervet selv tager hånd om sagen og tager skridt til at forbedre forholdene for søerne ude i besætningerne. Og jeg vil i den sammenhæng også sende det klare budskab til branchen, at vi

ikke vil acceptere at stå i en tilsvarende situation om to eller tre år.

5. Når det er sagt, så vil jeg også gerne understrege vigtigheden af tidssvarende og fyldestgørende lovgivning, der kan sikre dyrenes velfærd i produktionen.

Når det gælder forekomsten af skuldårsår hos søer, så er det jo navnlig kravene til indretningen af staldene, som har den største betydning for dyrene. Inaktivitet kombineret med manglende strøelse og hårde gulvoverflader, er således hovedårsag til søernes problemer med skuldårsår.

I de senere år er der gennemført lovgivning om staldenes indretning, som gerne skulle være med til at forebygge, at der opstår problemer med skuldårsår hos søer. Det gælder blandt andet kravet om, at søer skal holdes i løsdrift indtil fire uger før forventet faring og kravet om sammenhængende og fast gulv i so-stier samt kravet om rode- og beskæftigelsesmaterialer til drægtige søer og gylte. Når de gældende overgangsregler for

disse krav er udløbet, er det forventningen, at vi vil se væsentlige forbedringer af søernes velfærd i besætningerne generelt.

Som udvalget er bekendt med, har jeg også nedsat en arbejdsgruppe om hold af svin, som har til opgave at undersøge muligheden for at forbedre forholdene for svin i landbrugsproduktionen. Det fremgår af kommissoriet for arbejdsgruppen, at arbejdsgruppen bl.a. skal undersøge søers pladsbehov, brugen af færebokse for færende og diegivende søer samt behovet for rode- og beskæftigelsesmateriale. Alle disse emner vurderes at have sammenhæng med årsagerne til forekomsten af skuldarsår hos søer.

Jeg håber derfor, at også arbejdsgruppens undersøgelser vil kunne bidrage til at belyse og forbedre forholdene for blandt andet søerne, som er den særligt udsatte gruppe af dyr i svineproduktionen.

Endelig vil jeg nævne, at der også på transportområdet er gennemført initiativer med fokus på dyrs transportegnethed, som har sammenhæng med skuldersår hos svin. På transportområdet, er der således gennemført en skærpet transportegnethedsvurdering, som betyder, at dyr med skuldersår i mange tilfælde ikke vil blive anset som egnet til at gennemføre en transport. Hvis et dyr, der ikke anses for transportegnet, bliver transporteret til f.eks. slagteri i strid med reglerne, vil en sådan overtrædelse således blive straffet med bøde.

Overtrædelser af reglerne om transportegnethed indgår også i overvejelserne om udformningen af det forslag til en klippekortordning for dyretransporter, som jeg vil fremsætte inden for ganske kort tid. Det vil i givet fald betyde, at gentagne overtrædelser af reglerne om blandt andet transportegnethed vil kunne medføre frakendelse af retten til at transportere dyr for den transportør og/eller chauffør, som er ansvarlig for overtrædelser. Også dette initiativ vil derfor medvirke til forøget fokus på problemet med skuldersår hos svin.

6. Samlet set er det min forventning, at vi med de tiltag, som familie- og forbrugerministeren og jeg netop har beskrevet, vil have langt bedre mulighed for undgå de alt for mange tilfælde af skuldersår hos søer, som vi har været vidne til på i den senere tid.

Jeg vil ikke garantere, at skuldersår om få år vil være et fuldstændig ukendt fænomen i dansk landbrug, men jeg vil forsikre udvalget om, at vi fra regeringens side ser med største alvor på problemet og derfor vil lægges os i selen for at bekæmpe problemet bedst muligt.

Tak.